

Гаврилiшин А. П., к.ю.н., доцент,
Національний університет ДПС України, м. Ірпiнь, Україна
Фісюра О. С., студент,
Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна

ОПТИМІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ПОЛОЖЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЧАСТИНИ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС

У зв'язку з оптимізацією українського законодавства до законодавства ЄС, яке є необхідним для подальшого прийняття України у Європейський Союз, виникає багато дискусій щодо позитивних і негативних факторів таких законодавчих перетворень. Ознайомившись із сучасними науковими джерелами та з Угодою про асоціацію України, ми змогли сформулювати свою позицію щодо господарсько-правового регулювання державних закупівель.

Проблемними завжди були питання щодо виокремлення позитивних та негативних наслідків щодо оптимізації господарсько-правового регулювання державних закупівель з урахуванням положень економічної частини Угоди про асоціацію з ЄС. Адаптація законодавства у сфері державних закупівель повинна суттєво зменшити корупцію, шляхом створення конкуренції в процесі закупівель у державному секторі. Беручи до уваги дискусію, які виникли з цього питання, та вивчаючи Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а саме глави 8 «Державні закупівлі», формується дwoяке ставлення щодо таких перетворень у законодавстві. Так, обґрунтовуючи статтю А. О. Олефіра «Перспективи господарсько-правового регулювання державних закупівель за стандартами Європейського Союзу», він виділив позитивні і негативні загальногосподарські наслідки для України а саме: (1) позитивні: деяка мінімізація корупції, додаткові гарантії раціонального використання державних коштів, розширення (поновлення) сфери розповсюдження законодавства про державні закупівлі, учасники процедур закупівель в Україні, права яких були порушені, одержать додаткові юридичні підстави для їхнього захисту, а також доступ до тендерів ЄС; (2) негативні: Україна зобов'язується безумовно адаптувати національне законодавство не тільки до чинного на певний момент часу права ЄС, а й до ухвалених у майбутньому змін; Угода встановлює вимоги щодо ратифікації та виконання норм багатьох міжнародних документів, спрямованих, передусім, на захист господарських інтересів монополістів експортерів

продукції, захищеної правом інтелектуальної власності; зростання конкуренції на вітчизняному ринку закупівель і, ймовірно, зменшення кількості одержаних українськими постачальниками замовлень через посилення вимог до інформування європейських постачальників про заплановані в Україні торги, впровадження європейської системи стандартів (екологічних, санітарних і фітосанітарних); українські підприємства одержать вільний доступ тільки до високовартісних тендерів ЄС (останній в односторонньому порядку щодо України ринок закупівель не відкривав), що з огляду на порогові цінові значення державних контрактів і незначну кількість вітчизняних підприємств, спроможних виконувати подібні замовлення, фактично означатиме відсутність доступу абсолютної більшості українських виробників до ринку ЄС (лише після реалізації останнього етапу адаптації законодавства, сторони розглянуть можливість (це є правом, а не обов'язком сторін, адже такий розгляд першочергово відповідає інтересам України) взаємного надання доступу до ринків стосовно закупівель, вартість яких є нижчою за встановлені порогові значення, при цьому не визначено ступінь такого зниження); погодившись на такі принципи організації ринку закупівель, як забезпечення стану вільного ринку, недискримінаційного, конкурентного і відкритого тендерного процесу, суверенний господарсько-правовий механізм державних закупівель позбавляється необхідної гнучкості для комплексного і поліфункціонального регулювання господарських відносин [1, с. 916-917]. З даною аргументацією ми не можемо не погодитись, але автор у своїй статті більше сконцентрував уваги можливим негативним факторам, ніж позитивним.

На нашу думку, адаптування українського законодавства до законодавства ЄС є вже дуже позитивним моментом, адже, як усім відомо, країни ЄС мають високий рівень економіки, і Україна повинна перейняти досвід, максимально оптимізувати своє законодавство з країнами ЄС. Також не можна не сказати, що проведення закупівлі на конкурсній основі із застосуванням прозорих процедур, що ґрунтуються на заздалегідь встановлених об'єктивних критеріях, є дуже великим кроком у бік подолання корупції.

Запровадження європейської системи стандартів, такої як екологічної, санітарної і фіто санітарної, дає можливість вітчизняному виробнику реорганізувати виробництво товарів згідно цим стандартам. Таким чином, вітчизняне виробництво зможе конкурувати на міжнародних ринках. А якщо продукція якісна, має попит на міжнародних ринках, то на внутрішньому також завжди буде попит на товар. Краще вибрати свій якісний товар, аніж чужий.

Література

1. Олефір А. О. Перспективи господарсько-правового регулювання

державних закупівель за стандартами Європейського Союзу / А. О. Олефір // Правова доктрина – основа формування правової системи держави: матер. Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 20-21 листоп. 2013 р. / Нац. акад. прав. наук України. – Харків, 2013. – С. 915-919.

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.

УДК 346.1 (043.2)

Гелич А. О., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Бокоч І. М., старший викладач,
Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна

ПРИНЦИПИ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Господарсько-правова відповідальність є одним із видів юридичної відповідальності і, відповідно, в усіх суттєвих моментах базується на принципах, характерних для останньої. Таким чином, звернення до проблеми принципів юридичної відповідальності під час дослідження принципів господарсько-правової відповідальності, безумовно, є потрібним, оскільки це дає необхідні методологічні посилання для більш глибокого, фундаментального дослідження даного явища. У зв'язку з цим загальне поняття принципів юридичної відповідальності складає методологічну основу для визначення принципів господарсько-правової відповідальності [1, с. 439].

У теорії відсутнє єдине розуміння категорії «принцип юридичної відповідальності». Так, на думку О. Ф. Скакун, принципи юридичної відповідальності – це незаперечні вихідні вимоги, що ставляться до правопорушників і дозволяють забезпечувати правопорядок у суспільстві [4, с. 432].

Під принципами юридичної відповідальності О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко розуміють положення та ідеї, що мають законодавче закріплення та визначають самостійний і реальний характер відповідальності як засобу гарантування і охорони об'єктивного і суб'єктивного права та суспільного порядку [6, с. 506].

У літературі можна знайти також твердження, що принципи юридичної відповідальності обмежуються лише її матеріальною стороною. Так, О. М. Чураков вважає, що під принципами юридичної відповідальності слід розуміти ідеї, закріплені в системі норм матеріального права, що складають інститут юридичної відповідальності, проявляються у всіх субінститутах юридичної відповідальності [9, с. 55].

У свою чергу, О. Лейст юридичну відповідальність розглядає як